

PRIKAZ NAJSTARIJIH MATIČNIH KNJIGA SUBOTICE - BIODEMOGRAFSKA ANALIZA

351.755.2 (497.113 Subotica)

Geza Cekuš, Rita Horak

Učiteljski fakultet na mađarskom nastavnom jeziku, Subotica
czekusg@tippnet.rs

Izvod: Matične knjige za jednu zajednicu su veoma značajni dokumenti. One su sačuvale najznačajnija biodemografska zbivanja: podatke o rođenju, braku i smrti. Njihova obrada teče u dva pravca. Danas je veoma popularna (u modi je) izrada rodoslovnog stabla. Sa druge strane matrikule se proučavaju na nivou zajednice - naselja u dužem vremenskom intervalu. Najstarija matična knjiga na svetu je poznata iz 1538. godine. Tridentski Koncil (1563) je doneo odluku o obaveznom vođenju matičnih knjiga venčanih i rođenih, a od 1600. godine i matične knjige umrlih. Na teritoriji Mađarske, u toku 17. veka, matične knjige su oskudne. Nakon Turaka, neposredno posle ponovnog naseljenja južnih predela tadašnje Mađarske započeto je vođenje matične knjige, a uredbom iz 1827. godine vođene su u svakom naselju. Najstarije poznate subotičke matične knjige datiraju iz 1687. godine. Istina, da su nepotpune, ali na ovim teritorijama su jedinstvene. Cilj ovog rada je analiza matičnih knjiga intervala 1687-1729. godine: broj, godišnja i mesečna distribucija venčanja, porođaja i smrti.

Ključne reči: matične knjige, matične knjige venčanih, rođenih, umrlih, Subotica.

Uvod

U životu svakog čoveka najvažniji datumi su datum rođenja, sklapanja braka i datum umiranja. Evidencija sklapanja braka, rođenja i smrti vodi se od starog veka. Međutim, opšteraspostranjena evidencija je uvedena tek u periodu od 16-18. veka. Sve do kraja 19. veka matrikule su vodili sveštenici, tj. crkva. Najstarije matične knjige datiraju iz 1538. godine.

Vođenje matičnih knjiga kao sistem pojavljuje se tek nakon Tridentskog koncila (1563), na kom je doneta odluka da je obavezno voditi podatke o sklapanju braka i o rođenju. Međutim, sve do kraja 17. veka vođenje matrikule je površno, nesistematsko i zato njeni podaci nisu za naučnu obradu.

I u Subotici, slično drugim naseljima Austrougarske, do 1895. godine matične knjige je vodila crkva, a od te godine vode se u državnim matičnim uredima.

Izorne matične knjige Subotice vremenom su nestale. Međutim, na svu sreću, 1717. godine franjevci su ih prepisali, zato mi i dan danas raspoložemo sa podacima iz istih. Zbog "zlih vremena" više puta je prekinuto njihovo vođenje.

Proučavanjem matičnih knjiga u nas bavio se u prvom redu Gavričević (Gavričević, 1989.a). On, pored uobičajenih biodemografskih karakteristika analizirao je i postojanje, odnosno učestalost izonimnih brakova (Gavričević, 1989.b, Lepage, 1979).

U ovom radu predstavljamo ne samo za Suboticu, već i za šire okruženje značajne podatke matičnih knjiga.

Materijal i metode

Vođenje matičnih knjiga u Subotici je otpočelo još za vreme Turaka. Naime, najstarija - matična knjiga rođenih - datira iz 1687. Istina, da je ona veoma oskudna, u vođenju ima više vremenskih pauza (najverovatnije zbog napada Turaka, na šta ukazuju i beleške u matrikuli: *"Zbog različitih nereda knjiga nije vođena"*). Bez obzira na nepotpunost, ona ipak ima veliki značaj, s obzirom na to, da su okolna mesta posle najezda Turaka mnogo kasnije naseljena. Osamdesetak godina kasnije naselja dobila su župnika i tek od tada se vode knjige u tim novonastanjenim ili novoobrazovnim mestima. Matične knjige venčanih i umrlih se vode od 1718. godine. Krizmani (potvrđeni) se vode od 1738. godine, a obraćeni (osobe koji su prešli na rimokatoličku veru) od 1741. godine.

Matične knjige predstavljaju jednu jedinstvenu knjigu, "zbirku" koja je podeljena na više "poglavlja". Na naslovnoj strani piše: *"Knjiga u koju se unose imena krštenih, vjenčanih i umrlih u mestu i crkvi Subotičkoj poverenoj redu manje braće - provincije Presvetoga Spasitelja u Mađarskoj - 1717"*. Knjiga je uredno vođena od početka druge decenije 18. veka. Poslednji podaci su upisani 1756. godine.

U ovom radu izlažemo rezultate ispitivanja matičnih knjiga od 1687. do 1729. godine. Pregledom kvalitetno skeniranih stranica matrikula zabeležili smo svaki, za nas značajan podatak. Tako, iz matične knjige venčanih: datum sklapanja braka, ime i prezime mladog i mlade, njihovo porodično stanje i mesto porekla. U slučaju novorođenih: datum rođenja, pol novorođenčeta, a u slučaju blizanaca i ime blizanaca, i roditelja. Često su pronađene i primedbe od velikog značaja. U matičnoj knjizi umrlih obratili smo pažnju na datum smrti, pol i starost ispitnika.

Nakon prikupljanja podataka a u nekim slučajevima i kontrole originalne matične knjige izvršena je statistička obrada (Excel 2007) i prezentacija rezultata.

Rezultati

Matične knjige venčanih

U ispitivanom periodu zabeleženo je 346 sklapanja braka (tabela 1.). Broj venčanja u pojedinim godinama u velikoj meri varira.

Tabela 1. Sklapanje brakova po godinama 1718-1729.

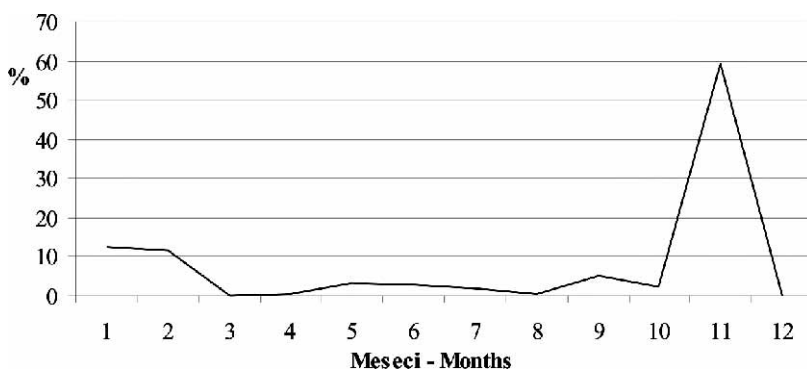
Table 1. The division of marriages by years 1718-1729.

Godina Year	Br.sklopljenih brakova Number of marriages	Godina Year	Br.sklopljenih brakova Number of marriages	Godina Year	Br.sklopljenih brakova Number of marriages
1718	46	1722	28	1726	27
1719	32	1723	23	1727	36
1720	20	1724	18	1728	24
1721	35	1725	19	1729	38
Ukupno - Total					346

U tabeli 2. je prikazano sklapanje brakova po mesecima. Najveći broj brakova je sklopljen u jesen i zimu, u mesecu novembru, januaru i februaru. To su meseci kada, ljudi, zemljoradnici imaju mnogo manje posla. Jedan od razloga da su se mladi venčali u jesen je i to, da su roditelji u jesen dobili svoje prihode. U jesen su se venčali mladi, a udovci i udovice obično u januaru ili u februaru. Za mart i za decembar nismo zabeležili ni jedan podatak. U letnjim mesecima je mali broj venčanja (grafikon 1.).

Tabela 2. Sklapanje brakova po mesecima
Table 2. The distribution of marriages by months

	Meseci - Months												Ukupno Total
	01.	02.	03.	04.	05.	06.	07.	08.	09.	10.	11.	12.	
Ukupno Total	44	40	0	1	12	10	6	1	18	8	206	0	346
%	12,72	11,56	0	0,29	3,47	2,89	1,73	0,29	5,20	2,31	59,54	0	100,00

Grafikon 1. Broj sklopljenih brakova po mesecima u procentima N= 346; 1718-29
Figure 1. Monthly proportion of marriages in % N= 346; 1718-29

Od sklopljenih 346 brakova za obradu bračnog stanja smo uzeli 323, iz prostog razloga da su u 23 slučaja podaci nepotpuni. U najvećem broju slučajeva (blizu 80%) su se uzeli oni, kojima je ovo prvo stupanje u brak. Nažalost, u matičnoj knjizi venčanih nije se beležila starost bračnih parova, jedino to, da su mladi ("juvenis" i "virgini"), odnosno da je udovac ili udovica. Nešto češći slučaj je bio sklapanje braka neoženjenog i udovice, nego udovca i udovice (tabela 3.). Nije bilo karakteristično da se mlada udala za udovca.

Izonimni brak nije sklopljen.

Tabela 3. Bračno stanje mladoženje i mlade
Table 3. Marital status of young people

Broj sklopljenih braka Number of marriages	Neoženjen-neudata Celibate-maiden		Udovac-udovica Relict-relict		Udovac-neudata Relict-maiden		Neoženjen-udovica Celibate-relict	
	N	%	N	%	N	%	N	%
323	258	79,88	27	8,36	8	2,48	30	9,29

Na osnovu podataka iz matične knjige zna se, da su se najčešće uzeli meštani (tabela 4.). Češći je slučaj da je jedan od bračnog para sa strane (obično mladić), nego da su oboje. Mada je mesto rođenja naznačeno, ipak su ti podaci neupotrebljivi, jer u nekim slučajevima su nečitki, neka naselja su nepoznata, a ima i podataka da je mladić iz "Polonia" (Poljske) ili iz Rusije ("Russia").

Tabela 4. Mesto rođenja venčanih
Table 4. Marriages according to birthplace

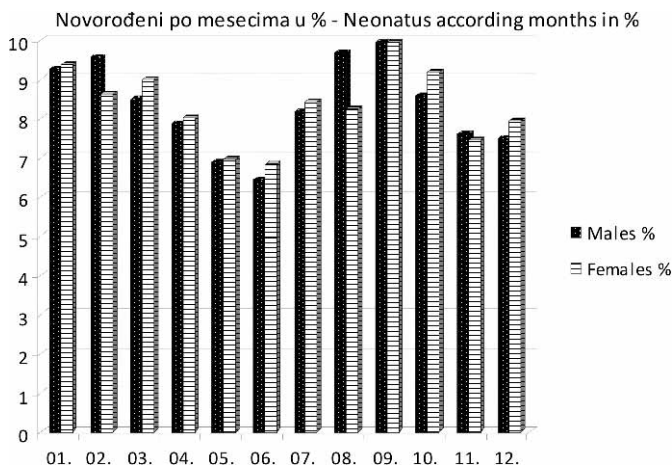
Mesto rođenja - Birthplace	N	%
Oboje su meštani - Both are local residents	290	83,82
Mladić je meštani, mlada je sa strane Man is local resident, woman is foreign	16	4,62
Mladić je sa strane, mlada je meštanka Man is foreign, women is local resident	22	6,36
Oboje su sa strane - Both are foreign	18	5,20
Ukupno - Total	346	100,00

Matične knjige rođenih

Ove matične knjige su najstarije. Istina, da su vođene od 1687. godine, ipak, prve godine su veoma nepotpune, postoje čak i takvi meseci, u kojima ni jedno rođenje nije zabeleženo. U ispitivanom periodu broj novorođenih je 3549. Analizirajući mesečnu distribuciju (tabela 5. i grafikon 2.) konstatuje se da su najfrekventniji meseci (za oba pola) septembar, januar i februar, a najmanje porođaja je bilo u maju i junu, kada nije postigao ni 7% godišnjeg porođaja. U distribuciji među polovima nema velikih razlika (grafikon 2.).

Tabela 5. Broj novorođenčeta po polovima i mesecima (1687-1729)
Table 5. The division of births by sex and months (1687-1729)

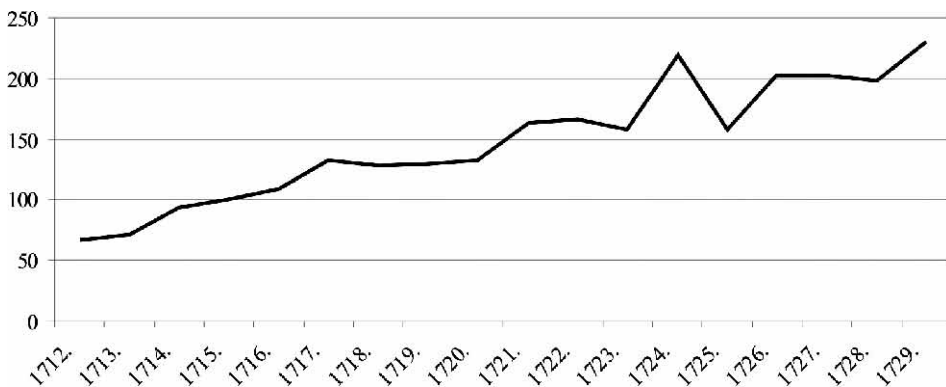
Mesec Month	Dečak - Males		Devojčica - Females		? sex	Zajedno - Total	
	N	%	N	%	N	N	%
01.	178	9,27	151	9,38	2	331	9,33
02.	184	9,58	139	8,63	2	325	9,16
03.	163	8,49	145	9,01	1	309	8,71
04.	151	7,86	129	8,01	0	280	7,89
05.	132	6,87	112	6,96	3	247	6,96
06.	124	6,45	110	6,83	0	234	6,59
07.	157	8,17	136	8,45	1	294	8,28
08.	186	9,68	133	8,26	0	319	8,99
09.	191	9,94	160	9,94	1	352	9,92
10.	165	8,59	148	9,19	2	315	8,88
11.	146	7,60	120	7,45	3	269	7,58
12.	144	7,50	128	7,95	2	274	7,72
Ukupno Total	1921	100,0	1611	100,00	17	3549	100

Grafikon 2. Novorođeni po polu i mesecu u % - Subotica, 1687-1729; N= 3549

Figure 2. New-borns by sex in % - Subotica, 1687-1729; N=3549

Na grafikonu 3. je prikazan porast broja novorođenčeta od 1712. godine. Osim dve, u svim godinama je intenzivan rast porođaja. U prvoj ispitivanoj godini je taj broj 67, a u poslednjoj čak 230.

Grafikon 3. Porast novorođenih u periodu 1712-1729.

Figure 3. Growth of number of new-borns in period 1712-1729.

Seksualni indeks je varirao po decenijama između 108 i 156. Prosek proučavane 34 godine je 119,2 (tabela 6.).

Od 3503 porođaja u 46 su se rodili blizanci, a u jednom trojke. Ukupan procenat blizanaca je 1,31%. Šesnaestoro (34,78%) blizanaca su dečaci (MM). Isti je broj i blizanačkih porođaja devojčica-dečak (MF), a u 14 (30,43%) slučajeva su oboje devojčice (FF).

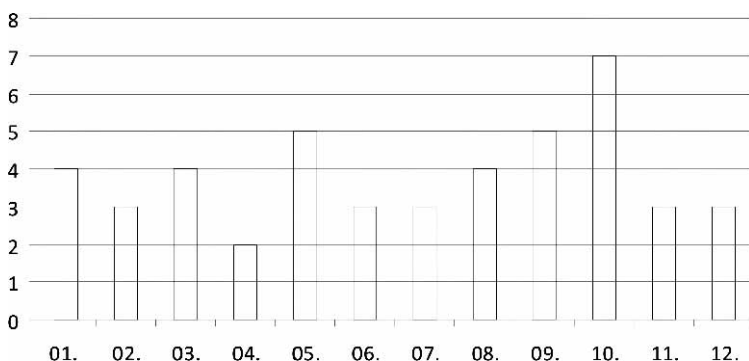
Broj blizanačkih porođaja (grafikon 4.) u različitim mesecima je različit. Najveći broj je u oktobru, a najmanji u aprilu.

Tabela 6. Seksualni indeks po decenijama**Table 6.** Sexual index by decades

Decenija Decade	Seks. indeks Sexual index 100 ♀:X♂
1687-99	155,7
1700-09	158,6
1710-19	111,3
1720-29	108,2
1687-1729	119,2

06. 02. 1718. su se rodile trojke (MMF). Jedino ime roditelja se zna, drugi podaci su nepoznati. Valja istaći i to, da paleta imena novorođenih se kretala u dosta uskom okviru. Analiza je izvršena za period 1687-1699. godinu, kada se rodilo 457-oro dece. Za 6 se ne zna pol. Dečaci su dobili 33 vrste imena, a devojčice 18 vrsta imena. Među dečacima se 7 imena javlja svega jednom, a među devojčicama su 3 takva imena. Najučestalija muška imena su: Ioannes (Jovan) - 36 (13,3%) slučajeva, Mathias (Matija) 28 (10,33). Ostala imena su mnogo ređa, ali u najmanje 10 slučajeva su data 10 imena. Među devojčicama najomiljenije ime je bilo Catharina (Katarina) - u 31 slučaju (17,8%), Maria (Marija) 30 (17,2) i Anna (Ana) 28 (16,1%). Nađeno je 7 imena, koje je dalo najmanje desetorici novorođenčeta.

Za šestoro se zna da su vanbračna deca ("Ex ignoto parente").

Grafikon 4. Broj blizanačkih porođaja u pojedinim mesecima N=3549; 1687-1729**Figure 4.** Number of twin-borns in months N=3549; 1687-1729

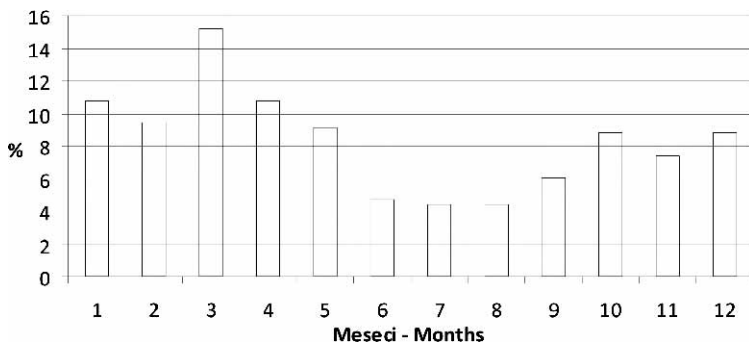
Matične knjige umrlih

Podaci o umrlima su poznati od 1717. godine. Za tu godinu su upisali samo 6 smrtnih slučajeva. Zato, u matičnoj knjizi je navedena 1718. godina kao prva, kada se vodi. Podaci za ostale godine se mogu prihvatiti kao realni (tabela 7.).

Tabela 7. Smrtni slučajevi po godinama**Table 7.** Division of deaths by years

Godina Year	Br.umrlih Number of deaths	Godina Year	Br.umrlih Number of deaths	Godina Year	Br.umrlih Number of deaths
1717	6	1722	24	1727	16
1718	17	1723	41	1728	36
1719	25	1724	20	1729	31
1720	15	1725	28		
1721	17	1726	20		
Ukupno - Total					296

Broj umrlih je najveći u zimskim i ranoprolećnim mesecima. Najviše njih je preminulo u mesecu martu (preko 15% smrtnih slučajeva), a minimum je u letnjim mesecima, u junu, julu i avgustu (nešto iznad 4% - grafikon 5.).

Grafikon 5. Broj umrlih po mesecima 1717-1729; N=296

Figure 5. Division of deaths by months 1717-1729; N=296

Polna proporcija preminulih (113,0 - tabela 8.) je slična polnoj proporciji novorođenih (119,2).

Starost preminulih je pouzdano u 270 slučajeva, a za 14 muškarca i 12 žena se ne zna. Najveći broj preminulih je u četvrtoj deceniji života, što se odnosi na oba pola. U petoj deceniji je taj broj manji, dok u šestoj se zapaža ponovno povećanje smrtnih slučajeva (tabela 9.). Smrtnost dece je veoma niska. Za pet osoba se zna, da su živeli sto i preko sto godina: dve osobe da su preminule u stotoj, jedna u 104-oj, jedan u 118-oj i jedan u 120-og godini života.

Tabela 8. Polna proporcija preminulih
Table 8. Sexual proportion of deaths

Muškarci - Males	157
Žene - Females	139
Ukupno - Total	296
% muškaraca - % of males	53,0
Sex.ratio (100F:M)	113,0

Tabela 9. Godina života preminulih po decenijama

Table 9. Division of deaths by age per decades

Starosne kateg. (god.) Age (years)	Muškarci - Males		Žene - Females		F+M	
	N	%	N	%	N	%
0-9,99	2	1,27	1	0,72	3	1,01
10-19,99	18	11,46	11	7,91	29	9,80
20-29,99	21	13,38	15	10,79	36	12,16
30-39,99	25	15,92	23	16,54	48	16,22
40-49,99	18	11,46	10	7,19	28	9,46
50-59,99	24	15,29	23	16,54	47	15,88
60-69,99	15	9,55	16	11,51	31	10,48
70-79,99	13	8,28	20	14,39	33	11,15
80-89,99	3	1,91	5	3,60	8	2,70
90-99,99	1	0,64	1	0,72	2	0,68
100-	3	1,91	2	1,44	5	1,69
? starosti	14	8,92	12	8,63	26	8,78
Ukupno - Total		157		139		296

Znamo, da je šestoro dece umrlo pri porođaju, odnosno u jednom slučaju su i dete i majka preminuli.

Kriva godine preminuća liči na Gausovu krivu sa udubljenjem u petoj deceniji života, što je kod žena naročito izraženo.

Analizirajući smrtnost po starosnim kategorijama konstatuje se, da je smrtnost dece, naročito ženskog pola niska (tabela 10), dok je procenat starih osoba, osoba iznad 60 godina života visok.

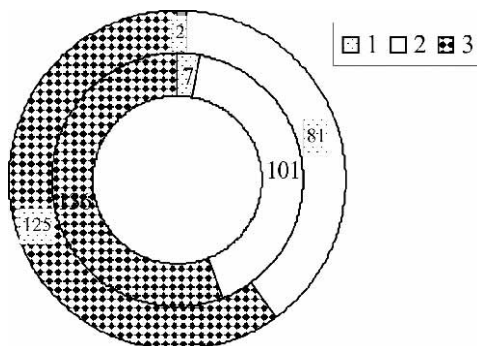
Tabela 10. Starosne kategorije preminulih

Table 10. Categories of age of deaths

Starosne kategorije (godina) Categories of age (years)	Pol - Sex					
	Muškarci - Males		Žene - Females		F+M	
	N	%	N	%	N	%
-14,99	7	4,90	2	1,57	9	3,33
15-59,99	101	70,63	81	63,78	182	67,41
60-	35	24,48	44	34,65	79	29,26
Preko 14,99 - Over 14,99	136	95,10	125	98,42	261	96,67
Ukupno - Total	143		127		270	

Starosna struktura preminulih je prikazana i na 6. grafikonu. Kod oba pola uočljiv je visoki broj preminulih u mladom i zreлом dobu života (belo polje). Od 143 muškaraca, 136 su bili stariji od 15 godina života, a od žena svega dve nisu doživele 15. rođendan.

Prosečna starost je 43,6 (muškarci) odnosno 47,8 godina (žene).

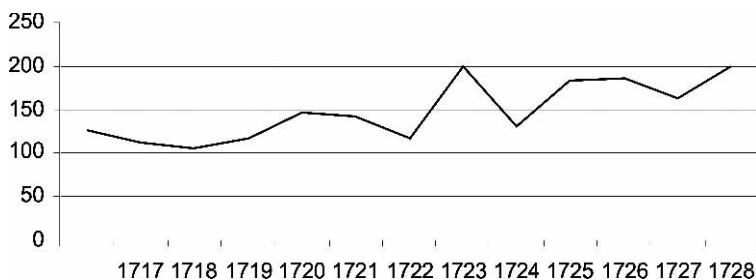
Grafikon 6. Brojčani odnos preminule dece, odraslih i starih osoba
Spoljašnji krug: žene, unutrašnji krug: muškarci. 1. -14 godina, 2. 15-59,
3. preko 14 godina starosti

Figure 6. Numerical relations of death children, adults and old people
Outer circle: females, inner circle: males. 1. -14 years, 2. 15-59, 3. over 14 years of age

Iz broja novorođenih i umrlih je izračunat prirodni priraštaj, koji je u svakoj godini pozitivan (tabela 11.). Uz dva mala pada, kontinuirano se povećava sve do kraja analizirajućeg perioda (grafikon 7.). U toku 13 godina broj stanovnika Subotice se povećao za 1917 ljudi, ne računajući imigrante i emigrante.

Tabela 11. Prirodni priraštaj 1687-1729**Table 11.** Natural growth 1687-1729

Godina Year	Broj rođenih Number of births	Broj umrlih Number of deaths	Prirodni priraštaj Natural growth
1717	132	6	+126
1718	129	17	+112
1719	130	25	+105
1720	133	15	+118
1721	164	17	+147
1722	166	24	+142
1723	158	41	+117
1724	219	20	+199
1725	158	28	+130
1726	203	20	+183
1727	202	16	+186
1728	199	36	+163
1729	230	31	+199
Ukupno Total	2223	296	+1927

Grafikon 7. Prirodni priraštaj
Figure 7. Natural growth

Diskusija

Najstariji pouzdani demografski podaci su podaci matičnih knjiga, mada su o stanovništvu Subotice među ostalima publikovali i Ivanji (1892) i Biacsi (1994). Međutim, u ovom radu prezentovani obrađeni podaci su nove informacije, za tadašnje stanovništvo Subotice, koje će doprineti boljem i temeljitijem upoznavanju ovog grada.

S obzirom na istraživački karakter rada, neophodno je i upoređenje podataka sa rezultatima drugih, sličnih istraživanja. Ovo očekivanje se može samo delimično ispuniti, s obzirom na to, da u našim krajevima nisu obrađene matrikule iz 17. i početka 18. veka. U to vreme u nekim krajevima su još vladali Turci.

Cekuš se bavio biodemografskim pitanjima Severne Vojvodine (Severne Bačke) (Cekuš, 1993, Cekuš, Čakanj 1993, Czékus 1991, 1995, 2002), ali je u većini slučajeva obrađio svega po jednu deceniju. U biodemografskoj monografiji Malog Idoša (Czékus, 2002) dao je detaljnu analizu za period 1769-1895.

Nažalost, broj stanovnika na kraju 17. i početku 18. veka se ne zna. Najraniji podaci su tek iz 1780. godine. Po Korabinszki (Grosschmid, 1887) Subotica je imala 23000 stanovnika. Na osnovu ovog broja nemoguće je odrediti, da u kojoj meri je evidencija matične knjige venčanih nekompletna.

Razlog da, u martu i u decembru nije bilo venčanja treba tražiti u verskim običajima. Naime pre uskrsa je korizma (početak i kraj se iz godine u godinu menja, to je period od kraja februara do sredine aprila), a četiri nedelje pre božića je došašće (od kraja novembra ili početka decembra do 25. decembra). Crkva za vreme korizme i za vreme došašća zabranjuje zabave, balove, a pošto su svatovi veselje, samim tim praktično u ovim periodima nema ni venčanja.

Nešto veći broj sklapanja braka u septembru se tumači s tim, da u tom vremenskom intervalu u poljoprivredi ima manje posla, ljudi su manje zauzeti. Ove karakteristike važe i za Mali Idoš (Czékus, 2002), a slične podatke je dobio i Frankl (Frankl, 1899) za mnogo kasniji period. Hegyi (1984) je publikovao podatke za sklapanje brakova u Segedinu (18. vek): najveći broj venčanja je u januaru i februaru.

Pošto sklapanje drugog braka obično nije pratilo veselje, udovci i udovice su se venčali i za vreme korizme.

U letnjim mesecima, za vreme najvećih poljoprivrednih radova broj venčanja je veoma mali.

Veliki nedostatak starih matičnih knjiga venčanih je u tome, da nije navedena starost bračnih parova.

Takođe, najverovatnije, ni doseljenici nisu u svakom slučaju registrovani. S obzirom na period naseljavanja, i da je i Subotica u to vreme bila još u fazi doseljavanja stanovništva, 16% doseljenika je prilično nizak. Može se prihvatiti pretpostavka da doseljenicima su se smatrali samo oni, koji su neposredno pre sklapanja braka živeli van Subotice, a oni, koji su se ranije doselili, u vreme detinjstva (4. tabela), oni su tretirani kao meštani. U Malom Idošu takođe je nizak procenat emigranata; stanovnici najbližeg mesta (Feketić) su bili Rreformatorske vere, a stanovnici Malog Idoša Katolici. To se zapaža i u drugim Seveno Bačkim naseljima (Cekuš, Čakanj 1993).

Maritalna distanca se nije mogla izračunati. Iz neposredne okoline Subotice jedva je bilo venčanja. Jedan od razloga je taj da u to vreme nije bilo mnogo naselja, manja, okružna naselja su vođena pod imenom Subotica. Najbliža mesta, odakle mladenci su je Segedin (Szeged), Almaš (Almás, danas Bácsalmás) i Baja. Najudaljenija mesta su Poljska i Rusija. Neki su stigli iz Hrvatske ("Croatia").

Matična knjiga od jula meseca 1697. godine nije vođena sve do januara naredne godine. Od 1698. godine postoji podatak za svaki mesec, mada je u pojedinim mesecima registrovano svega po jedno ime. Ipak, smatramo, da ovi nedostaci u vođenju matične knjige ne utiču na prosečne vrednosti (tabela 5. i 6., grafikon 2. i 3.).

Smrtnost dece je veoma niska. Sigurno je, da podaci nisu tačni. Razlog je u tome, da katolička crkva pagane (nekrštenu) decu nije sahranjivala. Verovatno da njihova smrt nije ni vođena u matičnoj knjizi umrlih. Inače, smrtnost dece je ogromna: u Malom Idošu smrtnost odojčadi iznosi čak 32,5% (Czékus, 2007).

Starost 14 premlulog muškarca i 12 žena se ne zna, jer, ili nije zabeležena, ili je podatak nečitak.

S razlogom se može posumnjati u podatke koji se odnose na veoma visoku starost. Osoba, koja je imala 120 godina (+1722) rođen je 1602, u vreme, iz kog perioda

ne postoje nikakvi zvanični dokumenti. Najverovatnije, da je to samo procena starosti najstarije osobe Subotice tog vremena.

Prirodni priraštaj se uz dva mala pada kontinuirano povećava sve do kraja analizirajućeg perioda, što ukazuje na mirne decenije bez većih epidemija. Epidemija kuge i kolere je nastupila u tridesetim godinama 18. veka.

Daljnja analiza podataka matičnih knjiga će dati nove biodemografske informacije o Subotičanima: doseljavanje novih etničkih grupa, porast stanovništva, učestalost blizanaca, smrtnost, uzroci smrti - to su najvažniji podaci.

Literatura

- Biaci A. (1994): Kis délvidéki monográfia. Életjel könyvek 57. Szabadka.
- Cekuš, G. (1993): Novija proučavanja izonimije u populacijama Severne Bačke. Glasnik ADJ, 29, 55-59., Beograd.
- Cekuš, G., Čakanj K. (1993): Neke antropološke karakteristike brakova u Severnoj Bačkoj. Glasnik ADJ, 29, 45-54., Beograd.
- Czékus G. (1991): Isonymy at marriage in Hungarian ethnic group of North Vojvodina. Papers of scientific session in Szeged 11-18. Szeged-Ulm.
- Czékus G. (1995): Horgos népessége a házassági anyakönyvek tükrében. In: Beszélő múltunk - Horgos monográfiája, p. 251-252. Újvidék.
- Czékus G. (1997): Szabadka XIX. század végi népesedési jellemzői. Bácsország, 8. p. 6.
- Czékus G. (2002): Kishegyes múltja a demográfiai adatok tükrében. Logos, Tóthfalu.
- Czékus G. (2007): Death rate in Kishegyes (Mali Idoš) from 1776 to 1950. In: (edit. Bodzsár É, Zsákai A.): Human Diversity and Biocultural Researches. Selected papers of the 15th Congress of the European Anthropological Association. Humanbiologia Budapestiensis, Budapest. Vol. 30 pp 165-177.
- Frankl I. (1899): Szabadka szabad királyi város ismertetése - a magyar orvosok és természetvizsgálók Szabadkán megtartott XXX-ik vándorgyűlése alkalmából. Krausz és Fischer, Szabadka.
- Gavrilović Ž (1989a): Study of the total inbreeding coefficient according to isonymous marriages at Novi Sad at the end of last and in the beginning of this century - Glasnik ADJ 24; 75-80.
- Gavrilović Ž (1989b): Isonymy at marriage in ethnic groups of Vojvodina at the beginning of this century. Zbornik radova Prirodnomatemičkog fakulteta Univerziteta u Novom Sadu, seria Biologica 19; 95-99.
- Grosschmid G. (1887): Magyarhon népesedésének áttekintése, figyelemmel Bács-Bodrogh vármegye történelmére. In: Bács Bodrog Vármegye Történelmi Társulat Évkönyve Szerk. Grosschmid Gábor III. évf. IV. -VI. füzet 101-229.)
- Hegy A. (1984): Deszk története és néprajza. Deszk községi Tanács VB-a, Szeged - Deszk.
- Iványi I. (1892): Szabadka szabad királyi város története II. rész. Bittermann József Könynyomdója, Szabadka.
- Lepage, Y. (1979): Mobilité prénuptiale et homogamie. Bull. Soc. Roy. Belge, Anthropol. Prehist. 90, 135-139, Bruxelles.

INTRODUCTION OF THE OLDEST REGISTER IN SUBOTICA - BIODEMOGRAPHIC ANALYSIS

Summary

Registers are very important documents for a community. They have saved the most important biodemographic happenings: datas relating to birth, marriage and death. Their processing has two ways. Today it is very popular (it is trendy) to make the genealogical tree. On the other hand registers are examined on the level of the community - settlement on a longer time period. The oldest register in the world is from 1538. Synod of Trident (1563.) has prescribed to write the register of marriage and birth compulsory, while from 1600. the register of death, too. On the territory of Hungary registers are imperfect during the 17th century. After the Ottomans and the resettlement of the southern part of Hungary, writing of the registers continued immediately, and by a regulation from 1827. in every settlement was compulsory to write it. The oldest registers of Subotica are from 1687. They are not perfect but are unique in this territory.

Key words: registers, registers of marriage, birth, death, Subotica.